

Individuální plánování zaměřené na člověka

Dobrá praxe v Chráněném bydlení Naplno

Prožít život Naplno

Od ledna 2017 realizuje Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen ministerstvo) v rámci Operačního programu Zaměstnanost systémový projekt Rozvoj a podpora modelů kvality pro systém sociálních služeb. Projekt je financován z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky. Záměrem projektu je mj. podpořit dobrou praxi poskytovatelů, která je hodná následování.

Jedním z přihlášených a dnes již také oceněným bylo zařízení Chráněné bydlení Naplno, jež je součástí Centra sociálních služeb Jindřichův Hradec. Příklad dobré praxe, za nějž byl poskytovatel oceněn, nesl název „Individuální plánování zaměřené na člověka“. Vlastnímu ocenění předcházelo dvoudenní místní šetření, které proběhlo v červnu 2021 přímo v místě poskytované sociální služby.

Vedoucí zaměstnanci sociální služby hodnotitelům dobré praxe uváděli, že metodu vycházející z tzv. „Individuálního plánování zaměřené na člověka“ rozvíjí již 12 let a má souvislost s transformací velkého pobytového zařízení Pístina, domova pro osoby se zdravotním postižením, kde žilo původně až 70 klientů. V roce 2009 byla v rámci Jihočeského kraje sociální služba vybrána do procesu transformace a změna v náhledu na individuální plánování, ale i v přístupu ke klientům obecně, tak zde byla nastartována. Inspiraci vedoucí zaměstnanci získali na kurzech k metodě přístupu zaměřené na člověka, šířené ze zahraničí paní Helen Sanderson, a kurzech individuálního plánování zaměřené na člověka. Podstatou přístupu je přijmout fakt, že vše, co se kolem klienta děje, má být tak, jak si vybral on sám. Mění se zde zažitá role pomáhajícího – není tím, kdo ví všechno, a není ani vychovatelem. Je naslouchající a respektující osobou, která je pro klienta průvodcem v jeho životní etapě. Klient je uprostřed dění, a proto také vždy tou nejdůležitější osobou v celém procesu.

Základními principy individuálního plánování zaměřené na člověka jsou:

- Zaměřené na konkrétního člověka.
- V popředí pozornosti jsou schopnosti a dovednosti člověka, jeho silné stránky a možnosti.

- Diagnózy zdravotního postižení nejsou tak podstatné, stojí až na druhém (třetím...) místě.
- Víra v možnost změny a růstu u každého člověka („nic není nemožné“).
- Aktivní zapojení samotného člověka a jeho blízkých, kteří ho dobře znají.
- Naslouchání přáním a potřebám člověka při plánování životních změn („bereme ho vážně!“).

Proces individuálního plánování je vždy záležitostí multidisciplinárního týmu, což ovšem neznamená, že se musí k plánování sejit všichni dohromady; forma a míra zapojení může být různá dle situace. Mezi nejdůležitější aktéry plánování patří jednoznačně klient, pak klíčový pracovník, vedoucí domácnosti sociální služby chráněného bydlení, tým asistentů, kteří jsou s klientem v kontaktu, sociální pracovníci a metodik sociální služby, rodina, opatrovník a další blízcí klienta dle jeho volby. Prostředkem pak jsou tzv. plánovací schůzky, na nichž se schází klient i tým lidí kolem něj a společně hodnotí, zpřesňují a plánují vše důležité z jeho života do budoucna. Plánovací schůzky jsou důležitým odlišením oproti řadě jiných (často formálních) systémů individuálního plánování. Probíhají buď přímo u klienta doma, nebo v jiných (neutrálních) prostorách. Obvykle trvají v průměru 3–4 hodiny. Musí být dobře nachystané a řízené, nezbytná je pečlivá příprava, předem určené role, dohoda o facilitaci. Z každé schůzky vzniká písemný zápis, který se stává součástí Portfolia klienta. Portfolio je považováno za dokument klienta, k němuž má kdykoli přístup. Slouží ale také jednotlivým asistentům, kteří klienty v jejich životech podporují, protože se tak mohou kdykoli podívat, na čem se s klienty domluvili.

Velmi zajímavé a rozhodně inspirativní jsou konkrétní nástroje (formuláře) individuálního plánování zaměřené na člověka, které služba využívá. Jsou jimi například „Jednostránkový profil; Dobrá pomoc / špatná pomoc; Co funguje / co nefunguje...“ a dále pak například ty, které pomáhají více zmapovat život klienta ve specifických oblastech („Komunikační tabulka“, „Dobrý den / špatný den“, „Týdenní (denní) rozvrh pomoci“, „Dohoda o rozhodování“, „Kruh vztahů“, „Moje přání / moje obavy“).

Individuální plánování zaměřené na člověka je velmi inspirující, logické a partnerské. Jde o bazální naplnění § 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, totiž poskytovat pomoc a podporu tak, aby následovala individuálně určené potřeby osob, podporovala rozvoj jejich samostatnosti, motivovala je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace, a posilovala jejich sociální začleňování. Pokračováním znění § 2 je také to, že sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob. To vše jsou odpovědi na to, proč je dobré nápadem s individuálním plánováním zaměřeným na člověka začít. Pokud byste chtěli vědět, jak tento proces v praxi funguje, můžete zhlédnout video umístěné přímo na stránkách Chráněného bydlení Naplno, www.chbnaplno.cz.

V současné době se poskytovatelé se svými příklady dobré praxe mohou přihlašovat do 2. kola hodnocení dobré praxe. Poskytovatelům sociálních služeb, kteří se přihlásí do pilotáže, bude poskytnut honorář. V případě, že příklad dobré praxe bude vyhodnocen jako následováníhodný, obdrží poskytovatel služby ocenění v podobě Osvědčení, jeho příklad dobré praxe bude publikován a poskytovatel bude mít příležitost představit jej mj. i na workshopu pro ostatní poskytovatele sociálních služeb. Aktuální informace o projektu a pilotáži je možné sledovat na webových stránkách rpq.mpsv.cz.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

